

Informacja o zatrudnieniu cudzoziemców w Polsce (I półrocze 2024 rok)

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Warszawa, sierpień 2024 r.

Opracowane zagadnienia:

Informacja z zakresu postępowań w zakresie legalizacji zatrudnienia cudzoziemców.....	3
Zezwolenia na pracę:.....	3
Oświadczenia:.....	4
Zezwolenia na pracę sezonową:.....	4
Cudzoziemcy na polskim rynku pracy.	5
Informacja na temat sytuacji zawodowej uchodźców z Ukrainy w Polsce.	8
Wprowadzenie:.....	8
Sytuacja po wybuchu wojny:.....	9
Praca obywateli Ukrainy w Polsce wg danych MRPIPS w latach 2022-2024.....	10

Informacja z zakresu postępowań w zakresie legalizacji zatrudnienia cudzoziemców.

Zezwolenia na pracę:

W 2024 roku złożono ponad 205 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę cudzoziemca. W tym samym czasie wojewodowie wydali 173,5 tys. zezwoleń na pracę (o 18% więcej niż w tym samym okresie 2023 roku). Biorąc pod uwagę inne rozstrzygnięcia kończące postępowanie, wojewodowie wydali 4,6 tys. decyzji o odmowie wydania zezwolenia na pracę oraz 7,1 tys. decyzji o umorzeniu postępowania – rozstrzygnięcia mogły dotyczyć wniosków złożonych w latach ubiegłych.

Liczba wydawanych zezwoleń na pracę jest wciąż niższa niż przed 2022 na co wpływ mają przede wszystkim:

wydłużenie w 2022 r. możliwości pracy na podstawie oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi z 6 do 24 miesięcy (wyjątek od konieczności posiadania zezwolenia na pracę dla obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy);

wprowadzenie w 2022 r. dla obywateli Ukrainy pracy na podstawie powiadomienia o powierzeniu pracy w ramach specjalnych rozwiązań przygotowanych po agresji Rosji na Ukrainę.

Możliwość prostej legalizacji pracy na podstawie powiadomienia składanego drogą elektroniczną przez pracodawcę powoduje, że w I połowie 2024 roku, w dalszym ciągu spadała liczba zezwoleń dla obywateli Ukrainy, znacząco rosła jednak dla obywateli innych państw, w szczególności z Azji oraz Ameryki Południowej (największa liczba udzielanych zezwoleń na pracę cudzoziemca dotyczyło obywateli następujących państw: Filipiny, Nepal, Indie, Kolumbia, Uzbekistan, Bangladesz, Turcja, Indonezja, Kazachstan, Turkmenistan). Sytuacja ta spowodowana jest wojną na Ukrainie, powrotem do kraju pochodzenia obywateli Ukrainy i powstaniem luki w zapotrzebowaniu na pracowników w zawodach wykonywanych głównie przez mężczyzn – braki te pracodawcy próbują wypełnić obywatelami szukając pracowników z odleglejszych regionów.

Średni czas postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pracę cudzoziemca wynosi obecnie 55 dni. Jednocześnie zmniejszenie liczby składanych wniosków, przekłada się również na zmniejszenie liczby spraw nie rozstrzygniętych. Liczba spraw w toku zmniejszyła się z 83 tys. na koniec 2021 roku do 50 tys. na koniec czerwca 2024 roku.

Widoczna jest znacząca poprawa pod względem dokonanych rejestracji decyzji o uchyleniu zezwolenia na pracę cudzoziemca – w 2022 roku uchylono niemal 80 tys. zezwoleń na pracę, w 2023 roku 92 tys. a w 2024 roku, 40 tys., podczas gdy w latach 2018-2021 liczba ta wahała się między 26 - 49 tys. Niektóre z urzędów wojewódzkich w dalszym ciągu nie wywiązują się z tego obowiązku. Wzrost decyzji o uchyleniu zezwolenia na pracę może też oznaczać m.in., że cudzoziemiec nie otrzymał wizy lub, że podmiot składający wniosek o wydanie zezwolenia składa go jedynie dla pozorów (np. w celu uzyskania korzyści z ułatwienia cudzoziemcowi wjazdu do strefy Schengen).

Oświadczenia:

W 2024 roku złożono ponad 240 tys. oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi a 233 tys. oświadczeń wpisano do ewidencji – o 13% mniej niż w tym samym czasie, w 2023 roku.

Sytuacja ta spowodowana była czynnikami opisanymi w sekcji dot. zezwoleń na pracę tj. wprowadzeniem rozwiązań umożliwiających pracę na oświadczeniu do 24 miesięcy (od 29 stycznia 2022 r.), umożliwieniem pracy obywatelom Ukrainy na podstawie powiadomienia, a także agresją Rosji na Ukrainę i towarzyszącym im zmianom w charakterystyce napływu migrantów zarobkowych do Polski. Należy też podkreślić, że w dniu 27 października 2022 r. obywatele Rosji zostali wykluczeni z możliwości korzystania z procedury uproszczonej.

Średni czas postępowania w sprawie wpisu oświadczenia do ewidencji w 2024 r. wynosi 5 dni. W 2024 roku w 24 PUP czas trwania postępowania przekracza 7 dni. Na koniec czerwca 2024 roku pozostawało jedynie 2,2 tys. spraw w toku.

W 2022 roku spośród 1 milion 038 tys. oświadczeń wpisanych do ewidencji w 37% przypadków na późniejszym etapie poinformowano o niepodjęciu pracy przez cudzoziemca, w 2023 odsetek ten wynosi 32% spośród 506 tys. oświadczeń. W 2024 roku jest to 36% spośród 240 tys. Wartość ta może wzrosnąć, gdyż informacje o niepodjęciu pracy przekazywane są z opóźnieniem – zgodnie z obowiązującymi przepisami wciągu 7 dni od momentu planowanego rozpoczęcia pracy – często też pracodawcy nie dopełniają tego obowiązku. Informacje o niepodjęciu pracy mogą wynikać z podobnych powodów jak w przypadku zezwoleń na pracę, np. trudności w uzyskaniu wizy lub nadużywania tej procedury.

Zezwolenia na pracę sezonową:

Do 30 czerwca 2024 roku złożono ponad 39 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę sezonową, podczas gdy w tym samym okresie 2023 złożono 50 tys.

W 2024 roku wydano 8,1 tys. zezwoleń na pracę sezonową a w analogicznym okresie 2023 roku 9,4 tys. Należy jednak zwrócić uwagę, że dzięki wprowadzeniu możliwości pracy na powiadomieniu (Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa), część rolników korzysta właśnie z tej formy legalizacji zatrudnienia cudzoziemców. Niemniej rolnictwo odczuwa braki chętnych do pracy. Warto też zwrócić uwagę, że w przypadku zezwoleń na pracę sezonową duża różnica między liczbą złożonych wniosków a wydanych decyzji wynika z tego, że finalna decyzja wydawana jest dopiero gdy cudzoziemiec jest już w Polsce (w przypadku zezwoleń na pracę oraz oświadczeń cudzoziemiec może jeszcze być poza granicami Polski i dopiero ubiegać się o uzyskanie wizy). Średni czas postępowania gdy cudzoziemiec przebywa na terytorium Polski to 6 dni a w przypadku gdy przebywa za granicą 94 dni (od momentu złożenia wniosku do wydania decyzji).

W 2024 roku wydano 200 decyzji o umorzeniu postępowania o udzieleniem zezwolenia na pracę sezonową. Jednocześnie w 2022 roku wprowadzono mechanizm automatycznego umarzenia spraw - umorzenia z mocy prawa. Do 30 czerwca 2024 odnotowano 124 tys. takich przypadków (14 tys. w 2024 roku). Liczby te mogą wzrosnąć gdyż umorzenie z mocy prawa następuję w postępowaniach, gdy:

- upłynęło 120 dni od dnia rozpoczęcia pracy określonego we wpisie do ewidencji wniosków, lub
- w dniu upływu terminu zakończenia pracy określonego we wpisie do ewidencji wniosków, lub

- w dniu 31 grudnia roku kalendarzowego, w którym cudzoziemiec miał wykonywać pracę.”

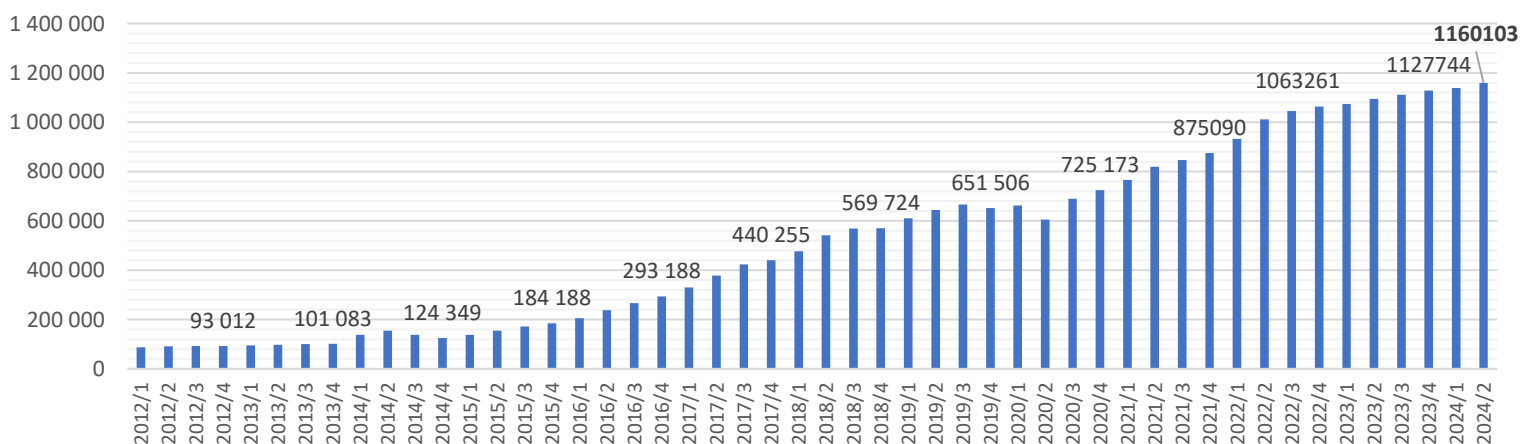
Oznacza to, że okoliczności opisane powyżej spowodują (z mocy prawa, a więc bez dokonywania jakichkolwiek czynności) umorzenie postępowania w tej sprawie.

Na koniec czerwca 2024 roku na rozpatrzenie czekało jeszcze 15,9 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę sezonową.

Cudzoziemcy na polskim rynku pracy.

Polska jest liderem w Europie pod względem przyjazdów cudzoziemców w celu wykonywania pracy. Fakt ten potwierdzają nie tylko dane Eurostatu¹ na temat napływu cudzoziemców (dane aktualizowane cyklicznie, raz do roku, do końca czerwca roku kolejnego) tzw. First Residence Permits by reason: work, ale i rosnąca liczba cudzoziemców w systemie ubezpieczeń ZUS², która na koniec czerwca 2024 r. sięgnęła 1 miliona 160 tys. (około 32 tys. więcej niż na początku roku i ok. 65 tys. od końca czerwca 2023 r. tj o 6 %). Na koniec czerwca 2024 r. liczba zgłoszonych do ubezpieczenia obywateli Ukrainy wyniosła 774 tys. (242 tys. to uchodźcy z nadanym PESEL UKR czyli obywatele Ukrainy, którzy przybyli po 24 lutego do Polski w związku z wojną i są zgłoszeni w systemie ubezpieczeń ZUS).

Liczba ubezpieczonych (osoby fizyczne), którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie

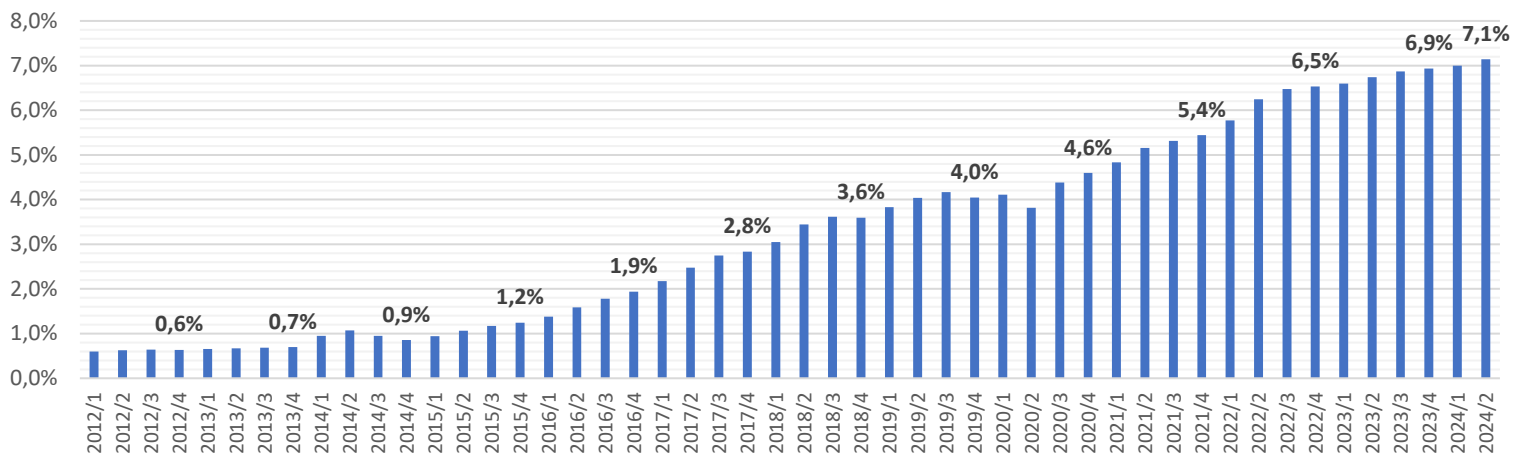
Rośnie także udział liczby ubezpieczonych, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie w stosunku do wszystkich ubezpieczonych. Wartość ta wzrosła z 6,9% na koniec 2023 roku do 7,1% na koniec II kwartału 2024 roku.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00170/default/table?lang=en>

² <https://psz.zus.pl/kategorie/ubezpieczeni/ubezpieczenia-emerytalne-i-rentowe>

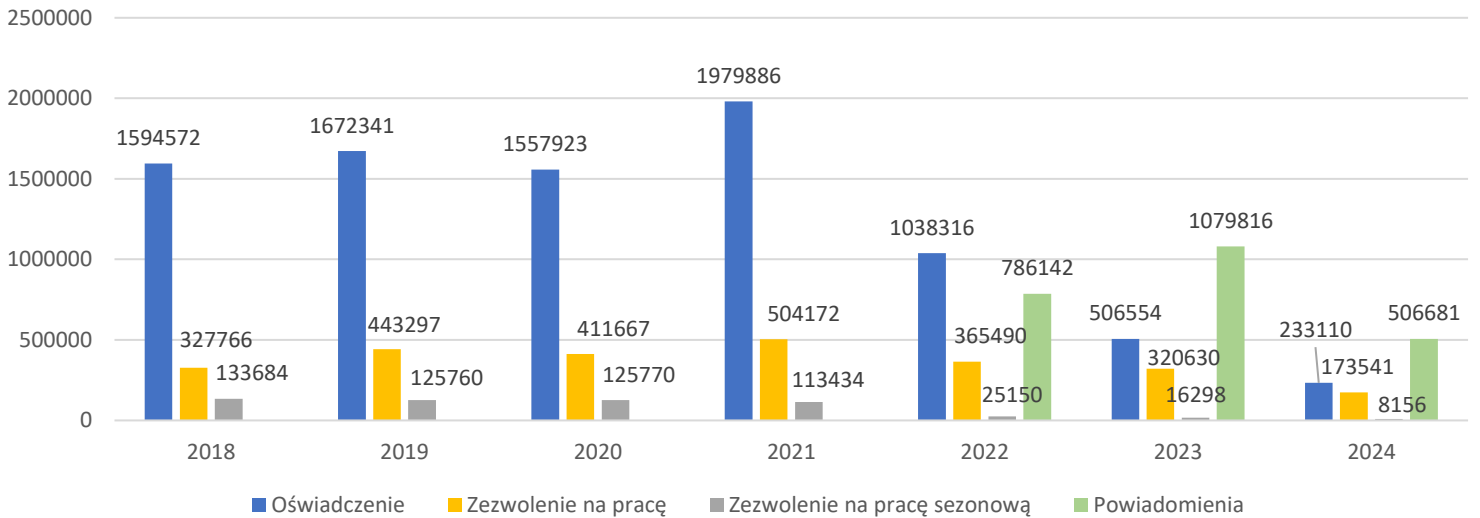
Udział liczby ubezpieczonych (osoby fizyczne), którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie do wszystkich ubezpieczonych - dane ZUS

Dynamiczny wzrost napływu cudzoziemców do pracy w Polsce widoczny jest już od 2014 roku, a w latach 2018-2024 wydano ponad 14 mln zezwoleń legalizujących pracę cudzoziemca, z których 11 milionów dotyczyło obywateli Ukrainy. Oczywiście nie oznacza to, że wszyscy pracują dziś w Polsce gdyż w praca i pobyt w naszym państwie ma częściowo charakter cyrkulacyjny – różne osoby przebywają u nas w różnym czasie.

Należy też podkreślić, że liczba wydanych zezwoleń na pracę (w tym zezwoleń na pracę sezonową), oświadczeń wpisanych do ewidencji oraz powiadomień dot. zatrudnienia obywateli Ukrainy nie jest tożsama z liczbą cudzoziemców, którzy pracują w Polsce. Jednocześnie zezwolenia na pracę lub oświadczenia stanowią jedynie podstawę do ubiegania się o wizę lub do przekroczenia granicy w ramach ruchu bezwizowego w celu wykonywania pracy. Samodzielnie nie uprawniają do pobytu na terytorium Polski. Cudzoziemcom, którzy przebywają legalnie na terytorium Polski, umożliwiają wykonywanie pracy, a więc wydanie dokumentu legalizującego zatrudnienie ma charakter czasowy i nie oznacza, że cudzoziemiec pracuje w Polsce. W związku z powyższym, często dochodzi do następujących sytuacji:

- Cudzoziemiec po otrzymaniu zezwolenia nie otrzymał wizeny
- Cudzoziemiec po otrzymaniu zezwolenia nie zdecydował się na podjęcie pracy w Polsce
- Cudzoziemiec zakończył wcześniej pracę i opuścił terytorium Polski
- Cudzoziemiec został oddelegowany przez pracodawcę za granicę.

Biorąc pod uwagę zebrane informacje z dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca można zauważyć, że w 2024 roku, ponad 2/3 cudzoziemców wykonuje w Polsce pracę podstawie na umowy zlecenia, niemal 30% na podstawie umowy o pracę, inne formy zatrudnienia stanowią marginalny odsetek, około 3%.

Mediana wynagrodzenia, zgodnie z deklarowanymi kwotami na wnioskach legalizujących zatrudnienie, oscyluje na poziomie wynagrodzenia minimalnego lub nieznacznie je przekracza. Należy tu jednak wskazać że zgodnie z obowiązującymi przepisami na dokumentach legalizujących pracę wskazana jest stawka minimalna, a w rzeczywistości płace mogą być wyższe. Jednocześnie w 2024 roku co najmniej 29% dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca dotyczyło wykonywania pracy w niepełnym wymiarze (w tym: oświadczenia - 22%, zezwolenia na pracę - 6%, zezwolenia na pracę sezonową - 37%, powiadomienia 38%).

77% wydanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca wydawana jest na okres powyżej 1 roku (nie dotyczy powiadomień o podjęciu pracy przez obywateli Ukrainy).

Cudzoziemcy w 2024 roku, pracują najczęściej w następujących branżach:

- przetwórstwo przemysłowe – 29%
- transport i gospodarka magazynowa – 22%
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w tym agencje pracy tymczasowej)– 16%
- budownictwo – 11%

Cudzoziemcy zatrudniani są głównie jako:

- pracownicy wykonujący prace proste – 39%
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 21%
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 15%
- pracownicy biurowi – 11%
- Pozostali – 13% (w tym specjaliści – 2,5%)

Badając liczbę wydanych w 2024 dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca w podziale terytorialnym wg miejsca wykonywania pracy, widoczne jest że, najczęściej cudzoziemców pracuje w województwie: mazowieckim – 20%, dolnośląskim - 12%, śląskim i wielkopolskim – po 11% .

Natomiast obserwując województwo w którym znajduje się organ prowadzący sprawę, najliczniej pozytywne rozstrzygnięcia w 2023 r. zapadały w następujących województwach: mazowieckie - 24%, łódzkie - 11%, śląskie - 10%.

W 2024 roku najliczniej legalizowano zatrudnienie obywatelom państw korzystających z procedury powiadomień oraz procedury uproszczonej – oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi (głównie: Ukraina, Białoruś, Gruzja, Mołdawia) oraz Filipin, Nepalu, Indii, Kolumbii oraz Uzbekistanu i Bangladeszu.

Liczba dokumentów legalizujących pracę wydanych w latach 2023-2024 (do 30 czerwca) wg obywatelstwa.

Obywatelstwo	2023 (I półrocze)		2024 (I półrocze)		Różnica	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Ukraina	651656	67,4%	588884	63,9%	-62772	-9,6%
Białoruś	106988	11,1%	96985	10,5%	-10003	-9,3%
Gruzja	46450	4,8%	42328	4,6%	-4122	-8,9%
Filipiny	13092	1,4%	20513	2,2%	7421	56,7%
Nepal	13623	1,4%	19635	2,1%	6012	44,1%
Mołdawia	19632	2,0%	19481	2,1%	-151	-0,8%
Indie	24024	2,5%	18730	2,0%	-5294	-22,0%
Kolumbia	3723	0,4%	16830	1,8%	13107	352,1%
Uzbekistan	14473	1,5%	14224	1,5%	-249	-1,7%
Bangladesz	11269	1,2%	11371	1,2%	102	0,9%
pozostałe	62150	6,4%	72507	7,9%	10357	16,7%
Razem	967080	100,0%	921488	100,0%	-45592	-4,7%

Informacja na temat sytuacji zawodowej uchodźców z Ukrainy w Polsce.

Wprowadzenie:

W związku z atakiem na Ukrainę w dniu 24 lutego 2022 r., wprowadzono szereg rozwiązań ułatwiających, w tym umożliwiających pracę obywatelom Ukrainy na podstawie powiadomienia.

Na mocy przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa zarówno obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z zagrożeniem działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, jak i obywatele Ukrainy którzy przebywają obecnie legalnie na terytorium Polski zgodnie z innymi obowiązującymi przepisami np. na podstawie wizy, zezwolenia na pobyt czasowy lub w ramach ruchu bezwizowego – są uprawnieni do wykonywania pracy na terytorium RP w okresie pobytu zgodnego z obowiązującymi przepisami, jeżeli podmiot powierzający wykonywanie pracy powiadomi w terminie 14 dni (od 1 lipca 2024 r. - 7 dni) od dnia podjęcia pracy przez obywatela

Ukrainy – za pomocą systemu teleinformatycznego praca.gov.pl powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi lub miejsce zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi.

Do 30 czerwca 2024 zarejestrowano już około 2,372 miliona powiadomień o podjęciu zatrudnienia dla 1,106 miliona osób, spośród których 401 tys. na koniec czerwca 2024 kontynuowało ubezpieczenie (ZUS, ZUS umowy o dzieło, KRUS).

Dynamiczny wzrost napływu cudzoziemców do pracy w Polsce widoczny jest już od 2014 roku, a w latach 2018-2024 wydano ponad 14 milionów zezwoleń legalizujących pracę cudzoziemca, z których niemal 11 milionów dotyczyło obywateli Ukrainy. Oczywiście nie oznacza to, że wszyscy pracują dziś w Polsce gdyż w praca i pobyt w naszym państwie ma częściowo charakter cyrkulacyjny – różne osoby przebywają u nas w różnym czasie.

Sytuacja po wybuchu wojny:

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) informuje że w ciągu roku po rosyjskiej inwazji na Ukrainę ponad 13 milionów ludzi musiało opuścić swoje domy – w tym prawie 8 milionów uchodźców, którzy znaleźli schronienie w całej Europie i ponad 5 milionów osób wewnątrz przemieszczonych na Ukrainie. Ich perspektywy powrotu w najbliższej przyszłości są jednak przyćmione przez ciągłe działania wojenne, brak bezpieczeństwa i zniszczenia w ich rodzinnych regionach, wynika z dwóch nowych raportów opublikowanych dzisiaj przez UNHCR, Agencję ONZ ds. Uchodźców.³

W ostatnich latach odczuwalne braki kadrowe na rynku pracy wypełniali migranci z zagranicy – głównie z Ukrainy. Należy tu zauważyć, że w związku z ogólną mobilizacją oraz działaniami wojennymi na Ukrainie część mężczyzn zrezygnowała z pracy w Polsce aby móc walczyć o niepodległość swojego kraju a pracodawcy próbują zastąpić niedobory krajowe pracownikami innych państw.

Przed Wojną najliczniej legalizowano zatrudnienie obywatelom państw korzystających z procedury uproszczonej (głównie: Ukraina, Białoruś, Gruzja, Mołdawia) – dokumenty legalizujące pracę cudzoziemca w 85% przypadkach dotyczyły obywateli Ukrainy (9 milionów zezwoleń wydanych w 3 obowiązujących procedurach: oświadczeń, zezwoleń na pracę i zezwoleń na pracę sezonową w latach 2018-2021). W okresie marzec 2022 - czerwiec 2024 r. wydano łącznie 2,9 miliona dokumentów legalizujących pracę obywateli Ukrainy wraz z powiadomieniami o podjęciu wykonywania pracy.

62% dokumentów legalizujących pracę obywateli Ukrainy przed Wojną dotyczyło mężczyzn, w 2023 roku odsetek ten spadł do około 42%, a w 2024 roku wynosi 43%.

Otwarcie rynku pracy dla obywateli Ukrainy poprzez wprowadzenie rozwiązania umożliwiającego wykonywanie legalnie pracy na podstawie powiadomienia, bez konieczności uzyskiwania innych zezwoleń (lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy) spowodowało, że obywatele Ukrainy w dużej mierze zaczęli korzystać właśnie z tej procedury.

³ <https://www.unhcr.org/pl/14481-komunikat-prasowy-unhcr-rok-po-rosyjskiej-inwazji.html>

Praca obywateli Ukrainy w Polsce wg danych MRPiPS w latach 2022-2024

Biorąc pod uwagę zebrane informacje na temat dokumentów legalizujących pracę obywateli Ukrainy wydanych w latach 2022-2024 wynika, że 70% z nich pracowało na powiadomieniu a w 2024 roku odsetek ten sięgnął 86%.

Jednocześnie niemal 2/3 obywateli Ukrainy wykonywała w Polsce pracę podstawie na umowy zlecenia, a prawie 1/3 na podstawie umowy o pracę, inne formy zatrudnienia stanowiły 4%. Jednocześnie zauważyć można, że po wybuchu wojny, 3/4 wydanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca (nie wliczając powiadomień, w których nie podaje się daty końca zatrudnienia) wydawana jest na okres powyżej 1 roku.

Obywatele Ukrainy, zatrudniani byli najczęściej w następujących branżach:

- Przetwórstwo przemysłowe - 30%
- Transport i gospodarka magazynowa - 18%
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - 17%
- Budownictwo - 10%

Ukraińcy zatrudniani są głównie jako:

- Robotnicy wykonujący prace proste w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie - 25%
- Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej - 8%
- Pomoce domowe i sprzątaczkę - 7%
- Kierowcy i operatorzy pojazdów - 7%
- Ładowacze nieczystości i inni pracownicy wykonujący prace proste - 7%
- Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) - 6%
- Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni - 6%
- Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych - 5%
- Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń - 3%
- Pracownicy usług osobistych - 3%

Mediana wynagrodzenie obywateli Ukrainy, zgodnie z deklarowanymi kwotami na wnioskach legalizujących zatrudnienie, oscyluje na poziomie wynagrodzenia minimalnego. Należy tu jednak wskazać że zgodnie z obowiązującymi przepisami na dokumentach legalizujących pracę wskazana jest stawka minimalna a w rzeczywistości płace mogą być wyższe. Jednocześnie w 2024 roku 40% powiadomień dotyczyło wykonywania pracy w niepełnym wymiarze.